

проведення ділових ігор, серед яких домінує максимальна завантаженість учасників гри проблематикою імітованої в грі моделі організаційної системи; поетапність входження учасників гри в ситуацію, що моделюється; рівномірність завантаження матеріалом, максимальне наближення ситуації, що моделюється, до реальності, а також участь у грі першої особи підприємства (для підприємств і організацій) [5, с. 15-19].

Висновок. Отже, для досягнення мети, поставленої перед застосуванням методу ділової гри, як правило подвійної – власне ігрової і дидактично-виховної, – необхідна і подвійна мотивація діяльності

учасників: результативна і пізнавальна. Учасники повинні бути націлені на засвоєння нових знань і реагувати на несподівані повороти гри, а не пасивно чекати її закінчення. Осягнення ними нових професійних знань особливо цінне, коли приводить до постановки і розв'язання нових завдань. А викладач має заздалегідь розробити критерії і систему оцінювання дій учасників гри, враховувати, що гра має відповідати соціальним, фаховим, економічним нормам. Він має забезпечити гостроту конфлікту в процесі прийняття управлінських рішень, використовуючи різноманітні засоби створення керованої емоційної напруги.

Література:

1. Вербицкий А. А. Деловая игра как метод активного обучения / А. А. Вербицкий // Современная высшая школа. – 1982. – № 3. – С. 129-142.
2. 85.Кострица Н. М. Ділові ігри в підготовці фахівців до управлінської діяльності: навч.-метод. посіб. / Н. М. Кострица, В. І. Свистун, В. В. Ягунов. – К., 2005. – 53 с.
3. Носаченко И. М. Игровые методы обучения в экономике: Учеб.-метод. пособие. – К. : МАУП, 1995. – 80 с.
4. Платов В. Я. Деловые игры: разработка, организация и проведение: учебник / В. Я. Платов. – М. : Профиздат, 1991. – 192 с.
5. Хруцкий Е. А. Организация проведения деловых игр: Учеб.-метод. пособие для преподавателей сред. спец. учеб. заведений / Е. А. Хруцкий. – М. : Высшая школа, 1991. – 320 с.
6. Щербань П.М. Навчально-педагогічні ігри у вищих навчальних закладах: Навч. посіб. – К.: Вища шк., 2004. – 207 с.

УДК 378. 54

Л.П. Василевська-Скупа, Н.Є. Кравцова, м. Вінниця, Україна
L. Vasylevska-Skypa, N. Kravtsova, Vinnytsia, Ukraine

УПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У СИСТЕМУ ВОКАЛЬНО-ХОРОВОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА

Анотація. В науковій статті висвітлюється важливість впровадження в систему вокально-хорової підготовки інноваційних технологій, які сприятимуть високоякісній підготовці педагогів – музикантів. Таке завдання виникає відповідно до міжнародних вимог та з метою входження до світового освітнього простору. На сучасному етапі доцільно впроваджувати в систему підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва ІКТ та інформаційно-комунікаційні мережеві (ІКМ) технології, що дає можливість створення якісного нового інформаційного освітнього середовища без кордонів з можливістю побудови системи електронного навчання. Так, технології електронного навчання під час вивчення вокально-хорових дисциплін можуть застосовуватися в різних формах: в процесі очної та заочної форм навчання вони допомагають організувати самостійну роботу з дисциплін і проводити безперервний моніторинг навчального процесу. Використання Інтернету необхідно для пошуку кращих виконавських зразків вокальної і диригентської майстерності. Навчальні електронні посібники та ресурси забезпечують, розширюють можливості навчального процесу, охоплюють систематизований матеріал у межах програми навчальної дисципліни. Електронні навчально-методичні комплекси (ЕНМК) необхідні для здійснення та забезпечення системи відкритого навчання, самостійної роботи студентів. Структура ЕНМК має наступні складові блоки: методичний, теоретичний, практичний, контролюючий, додаткові матеріали. Також є можливість організації безперервного моніторингу, що допомагає контролювати рівень якості знань студентів на всіх етапах навчання. Досвід використання інформаційно-комунікаційних технологій в галузі мистецької освіти дозволив виявити ключові проблеми, спрямував увагу педагогів ВНЗ на розвиток комунікаційної культури студентів – музикантів.

Ключові слова: інноваційні технології, вокально-хорова підготовка, технології електронного навчання, електронні навчально-методичні комплекси (ЕНМК), інформаційно-комунікаційні мережеві (ІКМ) технології.

Annotation. This scientific article highlights the importance of implementing innovative technologies that promote high-quality training to teachers – musicians into the system of vocal-choral preparation. This task occurs in accordance with international requirements and with a desire to integrate it into the world's educational space. At this stage it is advisable to introduce Information and Communication technology and Information and Communication Network technology (ICN) into a training system designed for prospective teachers of music. It enables the creation of a new information educational environment without boundaries with the possibility of constructing a system of e-learning.

Thus, e-learning technologies in the study of vocal and choral disciplines can be applied in different forms: In both full- and part-time education they help organize independent work and conduct continuous monitoring of the educational process. Using the Internet is, therefore, necessary to find the best performing vocal and conducting samples. Meanwhile, training manuals and electronic resources should provide and extend the educational process, and cover the systematic material within the course program.

Electronic training complexes (ETK) are necessary to implement and provide a system of open learning for self-study students. Its structure has the following components: methodological, theoretical, practical, controlling, and additional materials units. There is also the possibility of on-going monitoring, which helps control the level of students' knowledge in all phases of study. The experience of the usage of information and communications technology in the musical sphere allowed to distinguish the chain of problem connected with it and to concentrate the attention of the instructors from higher educational institutions on the development of communication culture of the students majoring in music.

Key words: *technologies that promote, vocal-choral preparation, a system of e-learning, electronic training complexes (ETK), information and Communication Network technology (ICN).*

Постановка проблеми. Оновлення вітчизняної системи освіти з метою входження до світового освітнього простору передбачає пошук шляхів її удосконалення і зумовлює проблему реформування системи підготовки фахівців відповідно до міжнародних вимог. Актуальність такого завдання підвищується в умовах швидкого розвитку інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) та Інтернету, у зв'язку з чим виникає необхідність використання новітніх методик навчання для формування фахової майстерності педагогів XXI століття.

Тому перед викладачами ВНЗ постає важлива проблема використання відповідних інновацій у підготовці сучасного вчителя музичного мистецтва. Слід зазначити, що інновації в освіті – процес створення, запровадження та поширення в освітній практиці нових ідей, засобів, педагогічних та управлінських технологій, у результаті яких підвищуються показники (рівні) досягнень структурних компонентів освіти, відбувається перехід системи до якісного іншого стану [2, с. 161].

Питання інноваційного підходу в освіті розглядали науковці, діяльність яких була спрямована на розвиток якісно нових педагогічних компетенцій, систем у різних галузях вищої освіти.

Аналіз попередніх досліджень. Проблемам змісту освіти присвячували свої дослідження Ю. Бабанський, В. Безпалько, С. Гончаренко, Н. Ничкало; використання ІКТ у навчальному процесі: В. Биков, Р. Гуревич, М. Кадемія, І. Захарова, Н. Морзе, Є. Полат; модернізації системи музично-педагогічної освіти: Г. Падалка, О. Ростовський, О. Рудницька, О. Щолокова; методичним засадам вокальної та диригентської підготовки: Т. Смирнова, Л. Василенко, О. Маруфенко.

Мета статті – розглянути впровадження інноваційних технологій, що будуються на використанні інформаційно-комунікаційних технологій у систему вокально-хорової підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва.

Виклад основного матеріалу. Національне відродження, що відбувається в нашій державі вимагає докорінного оновлення системи професійно-педагогічної підготовки вчителів музичного мистецтва. Адже зміни в усіх сферах життя й діяльності людини,

активне освоєння вітчизняних культурних цінностей об'єктивно спонукають до перетворення вищої школи в інститут відтворення й виробництва національної культури.

Одним із важливих завдань вітчизняної музично-педагогічної освіти є створення системи відкритої освіти, що забезпечує загальнонаціональний доступ до освітніх ресурсів. Нині в освітній діяльності інтенсивно використовуються ІКТ та інформаційно-комунікаційні мережеві (ІКМ) технології, що дає можливість створення якісного нового інформаційного освітнього середовища без кордонів з можливістю побудови системи електронного навчання.

Електронне навчання – це система навчання, що пропонує використання Інтернет – технологій, електронних бібліотек, навчально-методичних мультимедіа-матеріалів, віртуальних лабораторних практикумів і т.ін. Отже, електронне навчання (e-Learning) – це перспективна модель навчання заснована на використанні нових мультимедійних технологій й Інтернету для підвищення якості навчання шляхом полегшення доступу до ресурсів і послуг, а також обміну ними спільною роботою на відстані [4, с. 52].

Відповідно до сучасних вимог щодо підвищення якості освіти через запровадження та використання сучасних інформаційних технологій у навчальний процес, в Інституті педагогіки, психології і мистецтв Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського приділяється особлива увага питанням інформатизації навчального процесу, формуванню професійно-орієнтованого інформаційного освітнього середовища. Так, у процесі фахової підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва використовуються сучасні інформаційні технології, що розширюють можливості студентів щодо сприйняття складної інформації, забезпечують доступ до мережі високоякісних баз даних. Продуктивним сучасним засобом ІКТ є використання можливостей Інтернет, комп'ютерних технологій, мультимедіа – (комп'ютерні системи з інтегрованою звукозаписів і відеозаписів). Мультимедіа (у перекладі – багатоваріантне середовище) є новою інформаційною технологією, тобто сукупністю прийомів, методів, обробки, зберігання та передавання аудіовізуальної інформації. Це надає змогу поєднати в одному програмному продукті текст, графіку, аудіо – і

відеоінформацію, анімацію та 3D-графіку [3, с. 52]. Слід зазначити, що в мистецькій освіті одним із найефективніших засобів навчання є мультимедіа – презентація, яка використовується під час лекційних, практичних, лабораторних занять.

Можливості традиційного (аудиторного) навчання наступні:

- забезпечення комунікативної взаємодії, яка надає можливість спілкування студентів з викладачами;

- студентам пропонуються звичні і знайомі методи;

- створення інтерактивного освітнього простору, в якому кожен студент має можливість перевірити свої погляди, пропозиції оточуючих;

- здійснюється зворотний зв'язок від викладача до студента щодо правильності відповіді.

Водночас з метою поліпшення якості вокально-хорової підготовки, яка охоплює навчальні дисципліни (постановку голосу, хорове диригування, хоровий клас, методику вокальної роботи в школі, хорознавство, хорове аранжування, читку хорових партитур) застосовуються технології електронного навчання в наступних формах:

- в процесі очної та заочної форм навчання – вони допомагають організувати самостійну роботу з дисциплін (методика вокальної роботи в школі, хорознавство, хорове аранжування, теоретичний курс постановки голосу) і проводити безперервний моніторинг навчального процесу;

- використання Інтернету необхідно для пошуку кращих виконавських зразків вокальної і диригентської майстерності під час вивчення вокальних і хорових творів та відбору репертуару.

- під час заочної форми навчання – інформаційні технології є важливою формою подачі матеріалу, зокрема лекційних курсів (хорознавство, методика вокальної роботи в школі, теорія постановки голосу) і допомагають організувати моніторинг навчального процесу.

Отже, на сучасному етапі виникає потреба у створенні електронних навчальних матеріалів. Навчальні електронні посібники та ресурси забезпечують, розширюють можливості навчального процесу, зокрема в галузі вокально-хорової підготовки. Такі посібники охоплюють систематизований матеріал у межах програми навчальної дисципліни. Вони призначені з метою вивчення предмету від початку до кінця відповідної навчальної програми, передбачають всі види навчальної діяльності: ознайомлення з інформацією, практичні заняття, контроль знань студентів тощо.

Особливого значення набувають електронні навчально-методичні комплекси (ЕНМК) у здійсненні та забезпеченні системи відкритого навчання, самостійної роботи студентів.

ЕНМК - це інформаційний освітній ресурс, який використовується з метою викладу структурованого

навчального матеріалу дисципліни, забезпечення поточного контролю, проміжної атестації, а також управління пізнавальною діяльністю студентів у процесі реалізації освітніх програм ВНЗ [4, с. 55].

Основною метою створення ЕНМК в процесі вокально-хорової підготовки – надати студентам – музикантам повний комплекс навчально-методичних матеріалів для здійснення індивідуального самостійного вивчення дисципліни.

ЕНМК дозволяє:

- продуктивно керувати діяльністю з вивчення навчальної дисципліни;

- стимулювати навчально-пізнавальну діяльність;

- забезпечувати раціональне поєднання різноманітних видів навчально-пізнавальної діяльності з урахуванням дидактичних принципів кожного з них відповідно до рівня засвоєння навчального матеріалу;

- поєднувати різноманітні технології висвітлення навчального матеріалу (текст, відео, анімацію, аудіо, графіку);

- використовувати розміщені матеріали для проведення віртуальних семінарів, роботі в проектах, ділових ігор тощо.

Структура ЕНМК має наступні складові:

I блок – методичний:

- анотація;

- державний стандарт;

- навчальна програма;

- робоча програма.

II блок – теоретичний:

- електронний навчальний посібник;

- лекції;

III блок – практичний:

- практичні заняття;

- лабораторні заняття;

- заняття для самостійного опрацювання.

IV блок – контролюючий:

- контрольні роботи;

- тести.

V блок – додаткові матеріали:

- література (електронна бібліотека);

- додаткова інформація;

- словник термінів;

- додаткова література;

- творчі роботи студентів.

Слід зазначити, що під час застосування електронних технологій навчання в процесі вокально-хорової підготовки є можливість організації безперервного моніторингу, що допомагає контролювати рівень якості знань студентів на всіх етапах навчання, а не лише на час атестації, як було в традиційній системі навчання.

Необхідно виокремити наступні елементи моніторингу:

- академічна активність;

- рубіжний контроль;
- результати практичних завдань (індивідуальні завдання, курсові, дипломні роботи, тести);
- підсумковий контроль.

Водночас аналіз академічної активності дозволяє надати оцінку:

- рівню опрацювання теоретичного матеріалу (вивчення теорії);
- попередньому рівню одержаних знань (самоконтроль);
- систематичності і якості одержаних практичних навичок (робота над завданнями, участь у лабораторних практикумах, семінарах);
- ступеню творчого підходу до вивчення матеріалу (участь в інтернет – конференція, обговоренні на форумі).

Разом з тим, досвід використання інформаційно-комунікаційних технологій у галузі вокально-хорової спрямував увагу педагогів ВНЗ на розвиток комунікативної культури студентів – музикантів і дозволив виявити коло проблем, вирішення яких поліпшить якість підготовки до майбутньої професійної діяльності. Так, доцільним є використання програм нотного набору і верстки

музичного матеріалу, створення мелодії у нотографі, для якої необхідно здійснити аранжування за допомогою програми автоаранжувальника. Зрозуміло, що такі завдання потребують співпраці з викладачами курсу «Інформаційно-комунікативні технології».

Неможливо не погодитись з думкою науковця М.Павлюченкової, яка наголошує, що використовуючи всі види технологій, можливо успішно формувати соціокультурну – глибинну основу нації, держави, розповсюджувати та запроваджувати власні духовні та моральні цінності, культуру, мову [1, с. 55].

Отже, використання інноваційних технологій у вокально-хоровій підготовці майбутніх фахівців, зокрема ІКТ, ІКМ, створення інформаційного середовища надає можливість підвищити якість підготовки студентів-музикантів, які мають здійснювати соціокультурну місію провідника у безмежному світі музичного мистецтва, залучаючи школярів до культурних надбань людства і на цій основі виховуючи в них естетичну культуру, національну самосвідомість, відповідальність перед своєю державою, відповідальність за власні вчинки, які мають будуватися на високому моральному підґрунті.

Література:

1. Гуревич Р.С. Інформаційно-комунікаційні технології в професійній освіті майбутніх фахівців / Р.С.Гуревич, М.Ю.Кадемія, М.М.Козяр; за ред. Член – кор..НАПН України Гуревича Р.С., – Львів: ЛДУБЖД. – 2015. – 380с.
2. Енциклопедія освіти Акад. пед. наук України; головний ред. В.Г.Кремень. – К.: Юрінком Інтер, 2008. – 1040 с.
3. Інноваційні технології навчання в умовах інформаційної освіти / Р.С.Гуревич, М.Ю.Кадемія, М.М.Козяр; за ред. Член – кор..НАПН України Гуревича Р.С., – Львів: ЛДУБЖД. – 2015. – 396с.
4. Кадемія М.Ю. Інформаційно-комунікаційні технології навчання: термінологічний словник. – Львів: Вид-во «СПЛОМ», 2009. – 260 с.
5. Методика викладання у вищій школі: навчальний посібник О.В.Малихін, І.Г.Павленко, О.О.Лаврентьєва, Г.І. Матукова. – Київ: КНТ, 2014. – 262 с.